

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

УХВАЛЕНО:
Рішенням вченої ради
Харківського національного
економічного університету імені
Семена Кузнеця
від 31.08.2020 р. протокол № 3

ВВЕДЕНО В ДІЮ:

Наказом ректора Харківського
національного економічного
університету імені Семена Кузнеця
від 31.08.2020 р. № 142

Володимир ПОНОМАРЕНКО

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО РОЗРОБКИ, СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ
ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
У ХАРКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ
УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Харків

2020

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Методичні рекомендації щодо розробки, структури та змісту навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця (далі – Методичні рекомендації) регламентують порядок формування, затвердження та впровадження навчальних планів підготовки здобувачів вищої освіти в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця (далі – Університет) для очної (денної) та заочної форми навчання.

1.2. Прийом на навчання до Університету проводиться за спеціальностями (освітніми програмами) відповідно до Переліку галузей знань та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266.

1.3. Планування освітнього процесу в Університеті здійснюється на основі навчальних планів (Додаток 1) і графіку навчального процесу (Додаток 2). З метою конкретизації планування освітнього процесу на кожний навчальний рік з урахуванням умов навчання на відповідному курсі (році навчання) складається робочий навчальний план (Додаток 3).

1.4. Навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за кожною спеціальністю (освітньою програмою) в Університеті затверджується на кожен рік вступу здобувачів вищої освіти.

1.5. Навчальний план – це нормативний документ Університету, який розробляється на підставі освітньої програми за кожною спеціальністю (освітньою програмою) і містить відомості про спеціальність, освітню програму, кваліфікацію, термін навчання, графік навчального процесу, розділи теоретичної, практичної підготовки, обов'язкові і вибіркові компоненти, визначає перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність вивчення дисциплін, дані про кількість і форми семестрового контролю, атестацію, загальний бюджет навчального часу на весь термін навчання та його поділ на час навчальних занять та час, відведений на самостійну роботу здобувача вищої освіти.

1.6. Навчальний план є однією зі складових освітньої програми, яка розробляється відповідно до розроблених та затверджених стандартів вищої освіти. У разі відсутності стандартів вищої освіти – на підставі вимог Національної рамки кваліфікацій.

1.7. Навчальний план розробляється гарантом освітньої програми та робочою групою. В разі започаткування провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти Університетом за новою спеціальністю, іншим рівнем вищої освіти навчальний план розробляється керівником проектної групи та проектною групою.

1.8. Навчальний план погоджується:

– для здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти із гарантом освітньої програми (керівником проектної групи), завідувачем кафедри, деканом факультету, керівником навчального відділу та заступником керівника (проректором з науково-педагогічної роботи).

– для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівні вищої освіти із гарантом освітньої програми (керівником проектної групи), завідувачем кафедри, заступником керівника (проректором з науково-педагогічної роботи).

1.9. Навчальний план затверджується вченою радою Університету та вводиться в дію наказом ректора Університету, засвідчується печаткою (у правому верхньому куті навчального плану). Відповідальність за відповідність навчального плану стандартам (за умови їх затвердження) покладається на гаранта освітньої програми (керівника проектної групи) та завідувача кафедри.

Контроль за розробкою навчальних планів підготовки:

– здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти здійснює навчальний відділ Університету.

– здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівні вищої освіти здійснює відділ аспірантури і докторантури Університету.

1.10. Внесення змін до затверджених навчальних планів здійснюється за поданням гаранта освітньої програми.

1.10. Графік навчального процесу складається на кожен навчальний рік для кожної спеціальності (освітньої програми) та рівня вищої освіти.

1.11. Графік навчального процесу погоджується:

– для здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти із керівником навчального відділу, головою первинної профспілкової організації Університету та заступником керівника (проректором з науково-педагогічної роботи).

– для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти із завідувачем відділу аспірантури і докторантури, керівником навчального відділу, головою первинної профспілкової організації Університету та заступником керівника (проректором з науково-педагогічної роботи).

1.12. Графік навчального процесу на кожен навчальний рік затверджується вченою радою Університету та вводиться в дію наказом ректора Університету, засвідчується печаткою (у лівому верхньому куті).

1.13. Робочий навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за освітньою програмою конкретизує освітню складову їхньої підготовки (перелік навчальних дисциплін, що підлягають вивченню, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, форми проведення підсумкового контролю за семестрами, тривалість семестрів, відповідальні кафедри тощо). Робочий навчальний план за освітньою програмою розробляється з метою своєчасного внесення змін у процес підготовки здобувачів вищої освіти на виконання постанов Кабінету Міністрів України, наказів Міністерства освіти і науки України, рішень вченої ради Університету, регіональних потреб та вимог замовників.

1.14. Робочий навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за освітньою програмою складається:

– навчальним відділом для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти;

– відділом аспірантури і докторантури – для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти;

– деканатом підготовки іноземних громадян – для іноземних здобувачів вищої освіти.

1.15. Робочий навчальний план погоджується з деканом факультету (за необхідності), керівником (завідувачем) відповідного відділу та заступником керівника (проректором з науково-педагогічної роботи).

1.16. Робочий навчальний план затверджується вченою радою Університету та вводиться в дію наказом ректора Університету, засвідчується печаткою (у правому верхньому куті робочого плану).

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ

2.1. Основними структурними елементами навчального плану є: загальні реквізити; графік навчального процесу; план навчального процесу.

2.2. Загальні реквізити:

- повна назва закладу вищої освіти, галузі знань, спеціальності, освітньо-професійної (наукової) програми (спеціалізації за наявності), а також форма навчання;

- термін навчання;

- на базі якої освіти проводиться підготовка здобувачів, а також кваліфікація.

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» обсяг освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти першого «бакалаврського» рівня вищої освіти становить 180-240 кредитів ЄКТС. Для здобуття освітнього ступеня бакалавра на основі освітнього ступеня молодшого бакалавра або на основі фахової передвищої освіти Університет має право визнати та перерахувати кредити ЄКТС, максимальний обсяг яких визначається стандартом вищої освіти.

Обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра становить 90-120 кредитів ЄКТС, обсяг освітньо-наукової програми - 120 кредитів ЄКТС. Освітньо-наукова програма магістра обов'язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 відсотків.

Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 30-60 кредитів ЄКТС.

2.3. Графік навчального процесу:

У графіку навчального процесу обов'язково визначаються роки (курси) навчання за відповідною спеціальністю (освітньою програмою), на кожний з яких передбачається обсяг теоретичного навчання, види та терміни практик, екзаменаційних сесій, канікул, підготовки кваліфікаційних робіт (проектів), атестації здобувачів вищої освіти.

Графік навчального процесу складається на весь період навчання здобувачів вищої освіти.

Графік навчального процесу для здобувачів вищої освіти очної (денної) форми навчання складається з урахуванням наступного:

- навчальний рік – 12 місяців, розпочинається, як правило, 1 вересня (1 березня для іноземних громадян) і складається з навчальних днів, днів проведення підсумкового контролю, практики, екзаменаційних сесій і канікулярних днів;

- тривалість навчального року складає 52 тижні, сумарна тривалість зимових та літніх канікул становить від 8 до 12 тижнів. Для останнього року навчання літні канікули не плануються;

- тривалість теоретичного навчання, обов'язкової практичної підготовки, семестрового контролю, екзаменаційних сесій впродовж навчального року (крім випускних курсів) - 40 - 44 тижнів;

- навчальний тиждень – складова частина навчального часу здобувачів вищої освіти;

- навчальний день – складова частина навчального часу здобувачів вищої освіти тривалістю не більше 9 академічних годин.

- навчальний рік поділяється на 2 семестри (осінній та весняний), теоретичне навчання впродовж яких завершується екзаменаційними сесіями;

- навчальні та виробничі практики можуть проводитись як до, так і після екзаменаційних сесій і обраховуються у кредитах та тижнях. Як виняток, в разі обґрунтування гаранта освітньої програми (керівника проектної групи), практика може бути організована на протязі теоретичного навчання.

Практична підготовка (навчальні, виробничі практики), яка проводиться із відривом від теоретичного навчання, у графіку навчального процесу

відображається окремо, тобто семестр поділяється на тижні аудиторних занять та тижні практичної підготовки.

2.4. Графік навчального процесу за заочною формою здобуття вищої освіти передбачає навчання в такі етапи:

– настановча сесія – період очної форми здобуття освіти, під час якого здійснюється освітній процес за всіма видами навчальних занять, передбачених навчальним планом (лекції, лабораторні роботи, практичні, семінарські заняття, консультації), здобувачі вищої освіти ознайомлюються з основними завданнями з навчальних дисциплін, графіком їх вивчення, системою та критеріями оцінювання, отримують методичний матеріал та загальну інформацію, тощо.

– міжсесійний період – період, під час якого здобувачі вищої освіти самостійно опановують теоретичний матеріал, виконують контрольні завдання та пересилають їх викладачам за допомогою електронної пошти, месенджерів, сайту ПНС;

– період семестрового контролю (екзаменаційна сесія) – період, під час якого здобувачі вищої освіти захищають завдання, виконані у міжсесійний період, проходять заходи семестрового контролю.

Сукупна тривалість періоду семестрового контролю (разом із настановчою сесією) на заочній формі здобуття вищої освіти становить до 30 календарних днів на рік на 1 – 2 курсах; до 40 календарних днів на рік – на старших курсах.

2.5. План навчального процесу обов'язково повинен включати відомості про:

- обов'язкову частину відповідно до освітньої програми, яка складається з циклу дисциплін, що формують загальні компетентності, та циклу дисциплін, що формують професійні компетентності.

- вибірккову частину відповідно до освітньої програми;

- назви навчальних дисциплін обов'язкової частини;

- «умовні» назви навчальних дисциплін вибіркової частини;

- форми семестрового контролю (екзамени (іспити), заліки);

- форми атестації, що не суперечать затвердженим стандартам вищої освіти. В разі відсутності затвердженого стандарту вищої освіти форму

атестації пропонує гарант освітньої програми (керівник проектної групи) та затверджує вчена рада Університету;

- кількість кредитів ЄКТС та годин, встановлених для навчальних дисциплін (1 кредит ЄКТС = 30 годин);

- курсові роботи (проекти);

- кількість аудиторних годин за курсами і семестрами;

- розподіл загального обсягу годин, закріплених за навчальними дисциплінами, на аудиторну (лекції, лабораторні, практичні, семінарські заняття) та самостійну роботу здобувачів вищої освіти;

- кількість навчальних тижнів у кожному семестрі, окремо кількість тижнів практичної підготовки;

- загальну кількість годин тижневого навантаження;

- кількість екзаменів (іспитів);

- кількість заліків;

- кількість курсових робіт (проектів).

2.6. Навчальний план за певною спеціальністю (освітньою програмою) для заочної форми здобуття освіти за змістом і структурою відповідає навчальному плану для очної (денної) форми здобуття освіти. Відсоток скорочення обсягу аудиторних занять порівняно з навчальним планом очної (денної) форми навчання має бути пропорційним для всіх навчальних дисциплін навчального плану за рахунок збільшення кількості годин на самостійну роботу. Перелік обов'язкових освітніх компонент, їхні обсяги у кредитах ЄКТС, послідовність викладання і форми підсумкового контролю повинні збігатися з навчальним планом очної (денної) форми здобуття освіти.

3. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ

3.1. При розробленні навчального плану обов'язково необхідно врахувати наступне:

- у структурі навчального плану виділяється обов'язкова і вибіркова складові;

- обов'язкова складова навчального плану не може перевищувати 75 відсотків обсягу (в кредитах ЄКТС) навчального плану і включає навчальні дисципліни, кваліфікаційні роботи (проекти), практики та інші види навчального навантаження здобувача вищої освіти спрямовані на досягнення результатів навчання, визначених освітньою програмою за спеціальністю. Обов'язкова складова навчального плану має містити компоненти, опанування яких необхідне для присвоєння визначеної програмою освітньої кваліфікації;

- вибіркова складова навчального плану має складати не менше 25 відсотків обсягу (в кредитах ЄКТС) навчального плану. У свою чергу, вибіркова складова призначена для формування індивідуальної освітньої траєкторії та забезпечує можливості здобувачу освіти поглибити професійні знання в межах обраної освітньої програми та/або здобути додаткові не фахові компетентності. У межах обсягу вибіркової складової здобувач вищої освіти має право обирати освітні компоненти самостійно і такий вибір не обмежується навчальним планом програми, за якою проводиться навчання. Механізм реалізації права здобувача освіти на вибір навчальних дисциплін визначається «Порядком формування та реалізації вибіркової складової освітніх програм Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця».

- кількість годин аудиторних занять в одному кредиті ЄКТС (очна (денна) форма навчання) для здобувачів вищої освіти не може бути більша, ніж наведена в таблиці:

Рівень вищої освіти	Максимальна кількість годин аудиторних занять в одному кредиті ЄКТС (очна (денна) форма навчання)
Перший (бакалаврський) рівень	12 годин
Другий (магістерський) рівень	10 годин
Третій (освітньо-науковий) рівень	8 годин

- навчальний рік становить 60 кредитів ЄКТС, а відповідно у семестрі – 30 кредитів ЄКТС;

- при розробленні навчального плану кредити ЄКТС встановлюються складовим навчального плану (навчальним дисциплінам, практикам, курсовим

та кваліфікаційним роботам (проектам), причому, всі види практики, екзаменаційні сесії рахуються у тижнях (1 тиждень = 1,5 кредитів ЄКТС);

- курсова робота (проект) виділяються окремою позицією в навчальному плані;

- кількість курсових робіт (проектів) не повинна перевищувати двох на навчальний рік (одна на семестр). Для здобувачів першого «бакалаврського» рівня вищої освіти першого курсу курсові роботи (проекти), як правило, не плануються, а у випускному семестрі можуть плануватися лише за умови відсутності в плані кваліфікаційної роботи (проекту);

- розподіл аудиторних занять між лекціями, практичними (семінарськими), лабораторними заняттями, а також між тижнями теоретичного навчання є прерогативою гаранта освітньої програми (керівника групи забезпечення) та робочої групи. При цьому максимальне тижневе аудиторне навантаження здобувачів вищої освіти не повинно перевищувати максимально допустимі обсяги, що наведено в таблиці:

Рівень вищої освіти	Максимально допустимі обсяги тижневого аудиторного навчального навантаження	
	Очна (денна) форма	Заочна (дистанційна) форма*
Перший (бакалаврський) рівень	30 годин	40 годин
Другий (магістерський) рівень	18 годин	40 годин
Третій (освітньо-науковий) рівень	14 годин	14 годин
Науковий рівень	14 годин	14 годин

* в період установчої та екзаменаційної сесії протягом 7 календарних днів

- складання заліків, як правило, проводиться на останньому практичному, (семінарському) чи лабораторному занятті;

- кількість екзаменів (іспитів) за семестр планується від 3 до 5.

- у плані навчального процесу вказується кількість тижнів у семестрі згідно з графіком навчального процесу. Кількість тижнів у семестрі Університет визначає самостійно.

4. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1. Методичні рекомендації ухвалюється рішенням вченої ради Університету та вводиться в дію наказом ректора Університету.

4.2. Усі зміни та доповнення до цих Методичних рекомендацій розглядаються та ухвалюються на засіданні вченої ради Університету та вводяться в дію наказом ректора.

Керівник навчального відділу

Ганна ЧУМАК

ПОГОДЖЕНО:

Заступник керівника
(проректор з науково-педагогічної роботи)

Микола АФАНАСЬЄВ

Юрисконсульт
I категорії

Яніна ЧУПРИНА

